

Sygn. akt II CZ 57/13

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

SSN Dariusz Zawistowski

ze skargi Z. B.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem
Sądu Okręgowego w S.

z dnia 31 października 2012 r., wydanym w sprawie z wniosku M. B.

przy uczestnictwie Z. B.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 30 października 2013 r.,

zażalenia skarżącego Z. B.

na postanowienie Sądu Okręgowego w S.

z dnia 28 marca 2013 r.,

odrzuca zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w S. odrzucił, jako nieopartą na przesłance ustawowej, skargę uczestnika Z. B. o wznowienie postępowania w sprawie z wniosku M. B. z jego udziałem, o podział majątku dorobkowego, zakończonej prawomocnym postanowieniem tego Sądu z dnia 31 października 2012 r., zmieniającym postanowienie Sądu Rejonowego w S. z dnia 25 maja 2012 r., oraz oddalił wniosek skarżącego o wstrzymanie wykonania postanowienia Sądu Okręgowego.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego uczestnik zarzucił naruszenie art. 403 § 2, art. 410 § 1 oraz art. 414 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. oraz zarzucił niezasadne przyjęcie, że nie uprawdopodobnił, iż grozi mu niepowetowana szkoda, a w następstwie - nietrafne oddalenie wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności rozważenia wymaga dopuszczalność zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania.

Sąd Okręgowy odrzucając skargę, orzekał jako sąd drugiej instancji, właściwy do wznowienia postępowania na podstawie art. 405 k.p.c. Postanowienie odrzucające skargą należy zatem do kategorii postanowień sądu drugiej instancji kończących postępowanie w sprawie. Nie zostało ono jednak objęte treścią art. 394¹ § 1 k.p.c. (w brzmieniu tego przepisu obowiązującym do dnia 3 maja 2012 r.) i dlatego o dopuszczalności zażalenia przesądza uregulowanie ujęte w § 2 tego artykułu. Oznacza to, że zażalenie na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę o wznowienie postępowania dopuszczalne jest w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna. O dopuszczalności skargi kasacyjnej w postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania decyduje zatem przedmiot sprawy w postępowaniu zakończonym prawomocnym orzeczeniem, którego dotyczy skarga o wznowienie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2002 r., II CZ 111/02, niepubl., z dnia 14 listopada 2006 r., II CZ 85/06, niepubl., z dnia 20 czerwca 2008 r., IV CZ 36/08, niepubl., z dnia 4 lipca 2008 r., I CZ 139/07, OSNC-ZD 2009, nr A, poz. 18, z dnia 17 lipca 2008 r.,

II CZ 53/08, niepubl., z dnia 14 maja 2010 r., II CZ 36/10, niepubl. oraz z dnia 26 stycznia 2011 r. II CZ 190/10, niepubl). Wypada zaznaczyć, że Trybunał Konstytucyjny potwierdził zgodność art. 394¹ § 2 k.p.c. z art. 45 ust. 1 i z art. 77 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie, w jakim nie przewiduje zażalenia do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu drugiej instancji o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania w sprawach, w których nie przysługuje skarga kasacyjna (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 stycznia 2010 r., SK 2/09, OTK-A 2010, nr 1, poz. 1).

Zgodnie z art. 519¹ § 2 k.p.c., dopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia. Jeżeli jest ona niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych, skarga kasacyjna jest niedopuszczalna.

W judykaturze wyjaśniono, że sprawy działowe, do których zalicza się między innymi sprawy o podział majątku wspólnego po ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej, skupiają wiele kwestii prawnych oraz dotyczą zróżnicowanych, często sprzecznych, interesów majątkowych uczestników. Z natury tych spraw wynika, że interesy poszczególnych uczestników ograniczają się – w wymiarze majątkowym – do wysokości udziałów (części ułamkowych) w poddawanym podziałowi majątku. Z tego względu, w wypadku zaskarżenia postanowienia co do istoty sprawy, mocą którego sąd dokonał działu, wartością przedmiotu zaskarżenia – nawet wtedy, gdy orzeczenie zaskarżono „w całości” – jest z reguły nie wartość całego dzielonego majątku, ale wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego środek odwoławczy dotyczy. Tylko wyjątkowo, np. gdy uczestnik podważa samą zasadę podziału, twierdząc np. że dzielony majątek nie stanowi wspólności (współwłasności), albo gdy zaskarża rozstrzygnięcie dotyczące roszczeń dochodzonych z tytułu posiadania rzeczy wspólnej lub tytułem zwrotu pożytków albo rozliczenia nakładów w wysokości przekraczającej wartość udziału, wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość udziału (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004 Nr 4, poz. 60).

Wskazana przez skarżącego wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest przy tym wiążąca ani dla sądu drugiej instancji, ani dla Sądu Najwyższego. Sądy mogą poddać ją weryfikacji na podstawie akt sprawy z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 maja 2001 r., IV CZ 20/01, niepubl., z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 152/01, niepubl. i z dnia 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, OSNC 2004, nr 1, poz. 11).

W skardze o wznowienie postępowania uczestnik wskazał, że Sąd Okręgowy nie uwzględnił treści dokumentów, z których nie mógł skorzystać w poprzednim postępowaniu, wskazujących na dokonanie przez osoby trzecie nakładów w wysokości 75 000 zł na jego majątek osobisty. Tym samym, Sąd Okręgowy zawyżył - zdaniem skarżącego - wartość nakładu z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika postępowania o 75 000 zł. W związku z powyższym skarżący w skardze o wznowienie postępowania domagał się obniżenia kwoty zasądzonej przez Sąd Okręgowy od niego na rzecz wnioskodawczynie spłaty z kwoty 148 894,43 zł do kwoty 112 568,50 zł. Z tego względu należy uznać, że interes skarżącego wyrażał się w kwocie stanowiącej różnicę między w/w kwotami.

Ustalona w wyniku tej weryfikacji wartość przedmiotu zaskarżenia, niższa od dolnego progu określonego w art. 519¹ § 2 k.p.c. wskazuje, że uczestnikowi nie przysługiwałaby skarga kasacyjna, gdyby sprawę tę rozpoznawano ponownie. W takiej sytuacji trzeba zatem przyjąć, że nie przysługuje też zażalenie do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę o wznowienie postępowania.

Z przytoczonych wyżej powodów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 373 w związku z art. 370, art. 397 § 2, art. 391 § 1, art. 398²¹, art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c. odrzucił zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania, jako niedopuszczalne.

Zażalenie skierowane przeciwko rozstrzygnięciu zawartemu w punkcie drugim zaskarżonego postanowienia podlegało również odrzuceniu, jako niedopuszczalne. Przepisy kodeksu postępowania cywilnego (art. 394¹ § 1 i 2 k.p.c.) nie przewidują bowiem zażalenia do Sądu Najwyższego na postanowienie

w przedmiocie wstrzymania wykonania prawomocnego orzeczenia do czasu rozstrzygnięcia skargi o wznowienie postępowania. Zażalenie, którego nie przewiduje ustawa, jako niedopuszczalne, podlega odrzuceniu (art. 394¹ § 3 w związku z art. 398²¹, art. 397 § 2 k.p.c., art. 373, art. 370 i art. 13 § 2 k.p.c.).